

**ΠΟΛΥΗΜΕΡΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΣΚΕΨΗ
ΣΤΟΝ ΠΟΝΤΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ
ΤΩΝ ΤΕΛΕΙΟΦΟΙΤΩΝ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ
ΛΥΚΕΙΟΥ ΛΑΜΙΑΣ**

από 26^η Μαρτίου έως 1^η Απριλίου 2016

Χρήστος Γ. Καλαντζής

Φιλολόγος – Νομικός

Εκπ/κός Εκκλ/κού Σχολείου Λαμίας

Οι τελειόφοιτοι μαθητές του Γενικού Εκκλησιαστικού Λυκείου Λαμίας πραγματοποίησαν, όπως κάθε χρόνο, την πολυήμερη εκπαιδευτική επίσκεψή τους, από την 26^η Μαρτίου έως την 1^η Απριλίου 2016.

Για δεύτερη φορά, τα τελευταία χρόνια, οι μαθητές μας έθεσαν έναν στόχο φιλόδοξο: θέλησαν να επισκεφθούν αλησμόνητες πατρίδες των Ελλήνων. Αλλωστε, το Σχολείο μας βρίσκεται εγκατεστημένο στη συνοικία της Νέας Μαγνησίας, συνοικία προσφυγική. Οι φιλόδοξοι στόχοι, όμως, απαιτούν κοπιαστική και μεθοδική δουλειά. Έτσι, τα παιδιά μας επέλεξαν, κατόπιν εγκρίσεως του Συλλόγου διδασκόντων και με την ευλογία του σεπτού Ποιμενάρχου μας κ.κ. Νικολάου, να αφιερώσουν στον μαρτυρικό Πόντο το επιτοίχιο Ημερολόγιο έτους 2016 που εξέδωσαν. Για την έκδοσή του εργάσθηκαν υπό την καθοδήγηση και με τη βοήθεια των φιλολόγων του Σχολείου κ.κ. Βαμβακά Αλεξάνδρας και Καλαντζή Χρήστου. Το αποτέλεσμα δικαίωσε τις προσπάθειες. Οι κριτικές όλων υπήρξαν πολύ θετικές.

Με το Ημερολόγιο «εξοπλισμένα», λοιπόν, τα παιδιά μας, κατόρθωσαν να συγκεντρώσουν τα χρήματα τα οποία απαιτούνταν για την πραγματοποίηση της πραγματικά μεγάλης εκδρομής τους. Οι αρωγοί πολλοί και άξιοι ευγνωμοσύνης και συγχαρητηρίων! Παλαιοί μαθητές του Σχολείου μας, όπως ο, Πόντιος στην καταγωγή, Μητροπολίτης Δράμας κ. Παύλος και πολλοί άλλοι, αλλά και ακόμη περισσότεροι οι οποίοι δεν φοίτησαν ποτέ στην Εκκλησιαστική Σχολή Λαμίας, Μητροπολίτες, ηγούμενοι Μονών, προϊστάμενοι ενοριών, απλοί ιερείς, λαϊκοί, σύλλογοι, ανταποκρίθηκαν και ενίσχυσαν, τόσο ηθικά, με τις ευχές και τα καλά τους λόγια, όσο και οικονομικά την προσπάθεια των μαθητών.

Αρχηγός της εκδρομής ανέλαβε ο φιλόλογος του Σχολείου μας κ. Καλαντζής Χρήστος και συνοδός ο μαθηματικός μας κ. Ζαλαώρας Βασίλειος. Όμως το Σχολείο και η εκπαιδευτική μας κοινότητα εκπροσωπήθηκαν στο ανώτατο δυνατό επίπεδο: εξέδραμαν μαζί μας και ο Διευθυντής του Σχολείου μας κ. Ζαχαράκης Ιωάννης, θεολόγος, καθώς και ο, ποντιακής καταγωγής, Διευθυντής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Φθιώτιδας κ. Πιλιτζίδης Σπυρίδων. Την οργάνωση της εκδρομής ανέλαβε το Γραφείο Ταξιδίων της Λαμίας «Ραφτόπουλος».

Πρώτη ημέρα: Σάββατο, 26 Μαρτίου 2016

Τις πρώτες πρωινές ώρες ξεκινήσαμε από το Σχολείο μας με λεωφορείο για το αεροδρόμιο «Ελευθέριος Βενιζέλος». Το αεροπλάνο μας αναχώρησε για Κωνσταντινούπολη στις 06:40', και φτάσαμε στη Βασιλεύουσα λίγο μετά τις 8 το πρωί. Εκεί μας περίμενε ο ξεναγός μας κ. Ιωάννης Ιορδάνογλου, Ρωμιός της Πόλης, στου οποίου τις ικανότητες είχαμε απόλυτη εμπιστοσύνη, γνωρίζοντάς τον από την προηγούμενη εκδρομή των τελειοφοίτων του Σχολείου μας στην Κωνσταντινούπολη, το σχολικό έτος 2010 – 2011.

Με άλλη πτήση αναχωρήσαμε στις 11:10' για Τραπεζούντα, όπου φτάσαμε στις 12:30'. Μισθωμένο λεωφορείο μας περίμενε στο αεροδρόμιο και, οποία έκπληξη! Το όνομά του τουρκικού τουριστικού πρακτορείου; «Παναγία Σουμελά»! Πήγαμε κατευθείαν στο ναό της του Θεού Σοφίας Τραπεζούντος.

Εντυπωσιακό κτίσμα του 13^{ου} αι., της εποχής των Κομνηνών, που δεσπόζει σε ύψωμα έξω από τα τείχη της πόλης αντικρύζοντας τον Εύξεινο Πόντο, μετετράπη ξανά σε τζαμί προ ολίγων ετών. Ένα μέρος του ναού, τα κλίτη, λειτουργεί ως μουσείο και έτσι είδαμε τις εξαιρετικής τέχνης αγιογραφίες που έχουν αποκαλυφθεί από τη δεκαετία του '50 και έπειτα.

Αμέσως μετά, περνώντας μέσα από την πόλη, ανεβήκαμε πιο ψηλά για να δούμε τη Μονή Θεοσκεπάστου, κτίσμα των Κομνηνών (14^{ος} αι.), η οποία αναστηλώνεται, καθώς και μία πανοραμική θέα της Τραπεζούντας. Μετά από πρόχειρο φαγητό και βόλτα στο κέντρο της πόλης, οδηγηθήκαμε, υπό το αναμενόμενο στον Πόντο ψιλόβροχο, στο ξενοδοχείο Buyuk Sumela, στην περιοχή της Ματσούκας. Στην είσοδο μας υποδέχθηκε άγαλμα/ομοίωμα πόντιου λυράρη, ακόμη μία υπόμνηση της περιοχής στην οποία βρισκόμασταν, ενώ από τα παράθυρα των δωματίων μας βλέπαμε να κυλά μπροστά μας ο θρυλικός Πυξίτης ποταμός. Μετά το δείπνο στο ξενοδοχείο μας, η απαραίτητη ξεκούραση, έπειτα από μία ημέρα με δύο αεροπορικά ταξίδια και τόσες μετακινήσεις.

Δεύτερη ημέρα: Κυριακή, 27 Μαρτίου

Αφού πήραμε πρωινό στο ξενοδοχείο, ξεκινήσαμε για το σημείο αναφοράς του ελληνικού Πόντου, την Παναγία Σουμελά. Όπως μπορεί να δει κανείς και στο Ημερολόγιό μας, η περιοχή σεμνύνεται για τρία μεγάλα Μοναστήρια, τα οποία κράτησαν γύρω τους συσπειρωμένο/προστατευμένο τον χριστιανικό πληθυσμό επί αιώνες, με αποτέλεσμα να μην υπάρξουν πολλοί εξισλαμισμοί, όπως σε άλλα μέρη. Τα Μοναστήρια αυτά είναι ο Άγιος Ιωάννης Βαζελώνος, ο Άγιος Γεώργιος Περιστερεώτα και η Παναγία Σουμελά. Το προσκύνημα στην Παναγία Σουμελά δεν υπήρχε στο πρόγραμμα της εκδρομής μας, επειδή στη Μονή διεξάγονται εργασίες συντήρησης και είναι κλειστή. Αντί της Παναγίας Σουμελά, είχαμε προγραμματίσει να επισκεφθούμε το αρχαιότερο από τα

τρία Μοναστήρια, τον Άγιο Ιωάννη Βαζελώνος. Κατολισθήσεις που έγιναν, όμως, στο δρόμο προς τον Άγιο Ιωάννη (δύσβατος γαρ), μας υποχρέωσαν σε αλλαγή του προγράμματος.

Μετά από μία μαγευτική ορεινή διαδρομή φτάσαμε, υπό ελαφρά χιονόπτωση, κάτω από το θρυλικό Μοναστήρι της Παναγίας Σουμελά, το οποίο βρίσκεται στις καρδιές όχι μόνο των Ποντίων, αλλά όλων των Ελλήνων, απανταχού της γης.

Το επιβλητικό μοναστηριακό συγκρότημα κόβει την ανάσα όπως το βλέπαμε να κρέμεται στον απόκρημνο βράχο, δημιουργώντας αισθήματα δυσπερίγραπτα. Βλέπαμε την καρδιά του μαρτυρικού Πόντου να κτυπά και δεν μπορούσαμε να μην φέρουμε στο μυαλό μας τη συγκίνηση που όλοι οι Έλληνες νοιώθουν κάθε χρόνο το Δεκαπενταύγουστο, από το 2010

και έπειτα, που ο Πατριάρχης του Γένους τελεί την πανηγυρική ακολουθία της Κοιμήσεως της Θεοτόκου μέσα στο ιστορικό Μοναστήρι. Ακόμη περισσότερο εμείς, μια που Ιεράρχες απόφοιτοι του Σχολείου μας, οι Μητροπολίτες Δράμας κ. Παύλος και Νεαπόλεως κ. Βαρνάβας, έχουν συλλειτουργήσει

με τον Πατριάρχη σ' αυτόν τον ιστορικό χώρο.

Μετά την αλησμόνητη εμπειρία μας στην Παναγία Σουμελά, κατεβήκαμε και πάλι στην Τραπεζούντα και επισκεφθήκαμε

τον Ι. Ν. του Αγίου Ευγενίου Τραπεζούντος (μαρτύρησε τον 3^ο αι.) και τον Ι. Ν. Παναγίας Χρυσοκεφάλου, Μητροπολιτικό ναό της Τραπεζούντας, όπου γίνονταν οι στέψεις των Κομνηνών. Και τα δύο χριστιανικά μνημεία έχουν μετατραπεί σε τζαμιά. Βεβαίως, δεν «τούρκεψαν» μόνον οι ναοί στην Τραπεζούντα. Τούρκεψαν και ορισμένες ιδιοκτησίες Ελλήνων, πριν καν φύγουν οι Έλληνες Πόντιοι από τα πατρογονικά τους. Αυτό συνέβη με την περίφημη έπαυλη του Κωνσταντίνου Καπαγιαννίδη, πλούσιου τραπεζίτη, ο οποίος αναγκάστηκε να την παραχωρήσει στον Μουσταφά Κεμάλ. Σήμερα είναι μουσείο. Την επισκεφθήκαμε και θαυμάσαμε την ευμάρεια, την προοδευτικότητα και την καλαισθησία του ελληνικού στοιχείου της περιοχής.

Αμέσως μετά, αναχωρήσαμε με κατεύθυνση και πάλι τα ενδότερα του Πόντου. Ανεβήκαμε σε υψόμετρο 1.100 μέτρων, για να επισκεφθούμε το θέρετρο της λίμνης Ουζούνγκιολ. Πρόκειται για ένα πολύ όμορφο αλπικό τοπίο, ανεπτυγμένο τουριστικά. Τα χιονισμένα δασωμένα βουνά ολόγυρα, κατεβαίνουν μέχρι τις όχθες της λίμνης. Μετά από γεύμα σε μία από τις πολλές ταβέρνες του χωριού, κάποιοι αναζήτησαν ένα ζεστό τσάι σε καφετέρια, ενώ κάποιοι μαθητές περιηγήθηκαν εποχούμενοι στα τεσσάρων θέσεων τετράτροχα ποδήλατα που νοικιάζονται στους επισκέπτες.

Δυστυχώς, κάποτε έφτασε η ώρα της αναχώρησης, και περνώντας από την Τραπεζούντα, όπου κάναμε ακόμη μία στάση λίγων ωρών, επιστρέψαμε κατάκοποι στο ξενοδοχείο μας για δείπνο και ξεκούραση, απαραίτητη μετά από μία πολύ «γεμάτη» ημέρα.

Αλήθεια, ποιο μάθημα και ποιος καθηγητής μέσα στην τάξη θα μπορούσε να πληροφορήσει καλύτερα και πειστικότερα τους μαθητές μας για τον Πόντο, την ιστορία του, την ταυτότητά του, από όσα είδαν με τα μάτια τους και άκουσαν με τ' αυτιά τους; Με τα αυτιά τους άκουσαν, καθηγητές και μαθητές, μια ηλικιωμένη κάτοικο της περιοχής να τους λέει, σε άπταιστα ελληνικά, «**εμείς ακούμε ρωμαίικα!**»!

Τρίτη ημέρα: Δευτέρα, 28 Μαρτίου

Μετά από το πρωινό στο ξενοδοχείο, αναχωρήσαμε για το ταξίδι μας προς δυμάς, με τελικό προορισμό τη δεύτερη σε ομορφιά πόλη της Τουρκίας, την Αμάσεια του Πόντου.

Περάσαμε πάλι από την Τραπεζούντα, μπροστά από το περίφημο Φροντιστήριο Τραπεζούντος, παλαιότατο εκπαιδευτικό ίδρυμα του ακμάζοντος, κάποτε, ελληνισμού της περιοχής.

Συνεχίζοντας το δρόμο μας παρά θιν αλός, φτάσαμε στην Κερασούντα. Και εδώ, πληθωρική η παρουσία της ορθόδοξης ρωμισσύνης!

Επισκεφθήκαμε, στην ελληνική, κάποτε, συνοικία Κόκκαρη, το ναό του Αγίου Νικολάου, κτίσμα του 18^{ου} αι., κοντά στη θάλασσα, ο οποίος σήμερα λειτουργεί ως μουσείο. Δίπλα στο ναό λειτουργεί τουρκικό σχολείο το οποίο στεγάζεται σε κτίριο παλαιού ελληνικού εκπαιδευτηρίου. Λίγο πιο πάνω είδαμε και πολύ όμορφα παλιά σπίτια Κερασούντιων Ελλήνων, ορισμένα από τα οποία αναπαλαιώνονται σήμερα.

Επόμενος σταθμός τα Κοτύωρα. Εκεί επισκεφθήκαμε το ναό της Υπαπαντής του Σωτήρος, ο οποίος σήμερα χρησιμοποιείται από το Πανεπιστήμιο της πόλης ως πολιτιστικό κέντρο.

Τα Κοτύωρα ακολούθησαν τα Θεμίσκυρα, η μυθική πόλη των αμαζόνων, κοντά στις εκβολές του ποταμού Θερμόδοντα, όπου σταματήσαμε για ξεκούραση και καφέ. Στα Θεμίσκυρα, σύμφωνα με τη μυθολογία, είχε φθάσει ο Ηρακλής προκειμένου να αποκτήσει τη ζώνη της Ιππολύτης.

Μετά από διαδρομή 60 χιλιομέτρων ακόμη, μπήκαμε στην περίφημη Σαμψούντα, την Αμισό, κοντά στο δέλτα που σχηματίζουν οι ποταμοί Άλυσ και Ίρις. Εδώ, σε μια πλατεία της πόλης, επισκεφθήκαμε ακόμη ένα κτίριο ελληνικής ιδιοκτησίας που είχε την ίδια μοίρα με την έπαυλη Καπαγιαννίδη της Τραπεζούντας. Πρόκειται για το ξενοδοχείο του Ιωάννη Μάντικα, στο οποίο διέμεινε ο Μουσταφά Κεμάλ. Σήμερα λειτουργεί ως Μουσείο. Περιηγηθήκαμε για λίγο στους δρόμους της πόλης, αντικρύζοντας κατάλοιπα του ένδοξου ελληνικού παρελθόντος: το επισκοπείο, τα κτίρια του Παρθεναγωγείου και του Αρρεναγωγείου.

Μετά τη Σαμψούντα, αφήσαμε τα παράλια και κατευθυνθήκαμε προς νοτιοδυτικά, για να φθάσουμε αργά το απόγευμα στην Αμάσεια. Η περιοχή έχει εντυπωσιακό γεωγραφικό ανάγλυφο, με τον ποταμό Ίρι να κυλάει μέσα σε ένα βαθύ φαράγγι, γύρω από το οποίο είναι χτισμένη η πόλη. Αποτελούσε σημαντικότερο συγκοινωνιακό κόμβο και, λόγω της

σπουδαιότητάς της, υπήρξε έδρα του βασιλείου των Μιθριδατιδών. Ήταν η πατρίδα του περίφημου γεωγράφου Στράβωνα.

Εγκατασταθήκαμε στο ξενοδοχείο μας, το Apple Palace, το οποίο βρίσκεται ψηλότερα από την πόλη, ακριβώς απέναντι από τους βασιλικούς τάφους, τους οποίους βλέπαμε από τα μπαλκόνια των δωματίων μας εντυπωσιακά φωτισμένους τη νύχτα. Μετά το δείπνο, κατεβήκαμε στην πόλη για περιήγηση. Αφού περάσαμε από την πλατεία της πόλης, όπου απαγχονίσθηκε ο ανθός των Ελλήνων Ποντίων από τα διαβόητα δικαστήρια της ανεξαρτησίας, περπατήσαμε δίπλα στο ποτάμι και καταλήξαμε για ρόφημα, λίαν θελκτικό λόγω του ψύχους που επικρατούσε.

Τέταρτη ημέρα: Τρίτη, 29 Μαρτίου

Μετά το πρωινό στο ξενοδοχείο, κατεβήκαμε στην πόλη και πήραμε τον ανήφορο για τους εντυπωσιακότετους τάφους των βασιλέων, οι οποίοι είναι λαξευμένοι πάνω στο βουνό. Πρόκειται για μνημεία της εποχής του 4^{ου} έως και 2^{ου} αι. π. Χ. Μετά την ξενάγηση, κατεβήκαμε στην πόλη και έπειτα από μία σύντομη βόλτα για να θαυμάσουμε και πάλι τα

ελληνικά σπίτια που ήταν χτισμένα στην όχθη του ποταμού, επιβιβασθήκαμε στο λεωφορείο μας για το μεγάλο ταξίδι προς Κωνσταντινούπολη.

Η μακρά διαδρομή των 700 χιλιομέτρων απαιτούσε αρκετές στάσεις για ξεκούραση, καφέ και ανεφοδιασμό(!).

Στην βασιλίδα των πόλεων φθάσαμε με το σούρουπο και εγκατασταθήκαμε στο, εντελώς καινούριο, ξενοδοχείο Metropolitan. Παρ' όλη την κούραση του ταξιδιού, η λεωφόρος του Πέραν μας περίμενε για περιήγηση, φαγητό, γλυκό... Ελληνικότατος δρόμος με πολλά εντυπωσιακά κτίρια τα οποία ανήκαν στους Ρωμιούς της Πόλης. Αψευδείς μάρτυρες, οι ελληνικές επιγραφές πάνω στα κτίρια, τις οποίες φωτογράφιζαν οι μαθητές μας. Εδώ βρίσκεται και το Προξενείο της Ελλάδος στην Κωνσταντινούπολη.

Πέμπτη ημέρα: Τετάρτη, 30 Μαρτίου

Μετά από το πρωινό, το λεωφορείο μας οδήγησε στον Ιππόδρομο της Κωνσταντινούπολης, ο οποίος είχε χωρητικότητα 100.000 θεατών! Εδώ είδαμε τον περίφημο τρικέφαλο, τότε, χάλκινο όφι των Δελφών, έργο το οποίο φιλοτέχνησαν οι Έλληνες με πρώτη ύλη τα όπλα των ηττημένων Περσών μετά τη μάχη των Πλαταιών, το 479 π.Χ.. Το μνημείο το είχαν αφιερώσει οι ελληνικές πόλεις στο θεό Απόλλωνα, στο μαντείο των Δελφών. Αξίζει να σημειωθεί ότι στις σπείρες που σχηματίζουν τα σώματα των τριών όφεων είναι χαραγμένα τα ονόματα των ελληνικών πόλεων που πολέμησαν κατά των Περσών.

Αμέσως μετά, ήλθε η ώρα που έχουν στο νου τους όλοι οι Έλληνες που επισκέπτονται την Πόλη, η ώρα της Αγια-Σοφιάς. Το περίλαμπρο κτίσμα του Ιουστινιανού που αποτελεί σημείο αναφοράς της Ρωμιοσύνης, μας περίμενε, μαθητές και καθηγητές, για να μας φανερώσει τα μυστικά του, ή, μάλλον, για να μιλήσει μυστικά στις καρδιές μας. Αφιερώσαμε

πολλές ώρες στο μνημείο, αλλά δεν μπορούμε να πούμε ότι «το χορτάσαμε»! Εντυπωσιάζει το γεγονός ότι ένα τέτοιο κτίριο κτίσθηκε από τον Ανθέμιο και τον Ισίδωρο μέσα σε πέντε μόλις χρόνια (532-537)! Δεν μπορεί να μη μελαγχολήσει κανείς εάν συγκρίνει αυτό το επίτευγμα με τους χρόνους που απαιτούν σήμερα δημόσια έργα για να ολοκληρωθούν. Θαυμάσαμε την έκταση του ναού, τον περίφημο τρούλο του, τα ψηφιδωτά που σταδιακά αποκαλύπτονται. Είδαμε με δέος, στο μωσαϊκό του δαπέδου, το σημείο στο οποίο στέφονταν οι αυτοκράτορες του Βυζαντίου, σκεπτόμενοι ότι στο σημείο εκείνο είχε σταθεί ο Ηράκλειος, ο Κωνσταντίνος ο Πορφυρογέννητος και τόσο ακόμη!

Μετά την Αγια-Σοφιά, σειρά είχε ένα άλλο λαμπρό αρχιτεκτονικό επίτευγμα, η αυτοκρατορική κινστέρνα, το υδραγωγείο, που χωράει 78.000 κυβικά μέτρα νερού, έργο του Ιουστινιανού και αυτό.

Το μεσημέρι επιστρέψαμε στο ξενοδοχείο μας για να ετοιμαστούμε για την επίσκεψή μας στο Πατριαρχείο. Αφού προσκυνήσαμε στην κλειστή κεντρική πύλη του Πατριαρχείου, τόπο μαρτυρίου του Αγίου

Γρηγορίου Ε', Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως το 1821, περάσαμε στην αίθουσα του θρόνου, περιμένοντας να μας δεχθεί ο Πατριάρχης.

Ο Παναγιώτατος μας δέχθηκε στο Γραφείο του, καλωσορίζοντάς μας και εκφράζοντας τη μεγάλη χαρά του για την επίσκεψή μας. Όπως μας είπε, διατηρεί ανάμνηση της επισκέψεώς του, προ ετών, στη Λαμία.

Ο Διευθυντής μας του προσέφερε δώρα εκ μέρους του Σχολείου μας, πενιχρά, ίσως, κατά την αξίαν, ακριβά, όμως, κατά την διάθεσίν μας. Ο Πατριάρχης του Γένους πλημμυρίζοντάς μας με την ευγενή του αγάπη, προσέφερε σε όλους μας *πάλιν και πολλάκις* δώρα αναμνηστικά που θα αποτελούν για μας ευλογία ες αεί από Πατριαρχικών χειρών. Δεν ξέχασε και τον Μητροπολίτη μας κ. Νικόλαο για τον οποίο μας έδωσε δώρο, ενώ προσέφερε και ευλογία για τους εν Ελλάδι μαθητές των υπολοίπων τάξεων και τους εκπαιδευτικούς του Σχολείου μας.

Μάλιστα, μας πρότεινε, μετά το Μεγάλο Απόδειπνο στον Ιερό Ναό του Αγίου Γεωργίου, να τον ακολουθήσουμε στον περίπατο που είχε προγραμματίσει να κάνει με τους κληρικούς της Πατριαρχικής Αυλής το απόγευμα σε πάρκο όπου είχαν ανθίσει οι τουλίπες, οι οποίες καλλιεργούνται πολύ στην Πόλη.

Έτσι, μετά την τέλεση του Μ. Αποδείπνου στον Πατριαρχικό Ναό, ξεκινήσαμε με το λεωφορείο μας ακολουθώντας τον Πατριάρχη και τη συνοδεία του. Πρώτη μας στάση, ένας χώρος αναψυχής στο Βόσπορο, όπου ο Παναγιώτατος προσέφερε σε όλους μας τσάι και νησίσιμα γλυκά, συζητώντας επί πολλή ώρα με καθηγητές και μαθητές. Η ευλογία της συντροφιάς με την κορυφή του Γένους συνεχίσθηκε με περίπατο σε ένα πολύ όμορφο πάρκο της Κωνσταντινούπολης, με χιλιάδες τουλίπες κάθε χρώματος. Εκεί, μας προσκάλεσε και στην Παναγία των Βλαχερνών, για την ακολουθία των Γ' Χαιρετισμών που θα τελούσε ο ίδιος.

Η ημέρα μας έκλεισε, λοιπόν, με τον καλύτερο δυνατό τρόπο: με την ευλογία της πολύωρης αναστροφής μας με τον Οικουμενικό Πατριάρχη!

Έκτη ημέρα: Πέμπτη, 31 Μαρτίου

Μετά από το πρωινό στο ξενοδοχείο, ξεκινήσαμε την ημέρα μας με το προσκύνημα στην Ιερά Μονή Ζωοδόχου Πηγής Μπαλουκλή. Εκεί είδαμε τις επιτύμβιες πλάκες με τις οποίες είναι στρωμένη η αυλή στην είσοδο της Μονής, κάποιες από τις οποίες είναι γραμμένες στα Καραμανλήδικα. Είδαν με τα μάτια τους, λοιπόν, και κατάλαβαν οι μαθητές μας τους τρόπους που μηχανευόταν η Μητέρα Εκκλησία για να καταφέρει να κρατήσει τα λογικά πρόβατά της στην πατρώα πίστη. Αφού προσκυνήσαμε και στο περίφημο αγίασμα, βγήκαμε στον πίσω χώρο της Μονής, όπου βρίσκονται οι τάφοι των Πατριαρχών. Θυμηθήκαμε έντονα την προηγούμενη επίσκεψή μας στην Πόλη, το 2011, τότε που ο εκκλησιασμός μας στον Πατριαρχικό Ναό του Αγίου Γεωργίου συνέπεσε με την επιστροφή οίκαδε των λειψάνων του αιμνήστου Οικουμενικού Πατριάρχου Κωνσταντίνου ΣΤ', ο οποίος είχε απελαθεί απροειδοποίητα και εντός ελαχίστης ώρας στις 30 Ιανουαρίου 1925, μετά από μόλις 43 ημέρες παραμονής στον πατριαρχικό θρόνο, κατόπιν αυστηρής εφαρμογής του περί ανταλλαγής των πληθυσμών νόμου από τις τουρκικές αρχές. Τώρα είδαμε το όνομά του στο κοιμητήριο, όπου αναπαύεται πλέον μαζί με τους άλλους Πατριάρχες του Γένους. Με τον αιμνήστο Κωνσταντίνο ΣΤ', όμως, μας δένει, πλέον, και κάτι ακόμη: είχε χρηματίσει και Μητροπολίτης Τραπεζούντος, δηλαδή είχε αγωνισθεί και στον τόπο που είχαμε πριν από μόλις τρεις ημέρες περιηγηθεί και προσκυνήσει. Και βέβαια, η περιήγησή μας στη Μονή Μπαλουκλή έκλεισε με το προσκύνημα στον Ι. Ν. της Ζωοδόχου Πηγής, τόπο μαρτυρίου του 90χρονου μοναχού Χρυσάνθου Μαντά κατά το πογκρόμ εναντίον των Ελλήνων της Πόλης, τον Σεπτέμβριο του 1955. Η οροφή του ναού παραμένει μαύρη από τους καπνούς της φωτιάς, με την οποία κάποιοι έκαψαν τον υπέργυρο μοναχό.

Μετά το Μπαλουκλή, ο Ξεναγός μας φρόντισε για ένα ευχάριστο διάλειμμα. Απολαύσαμε τον καφέ μας στην κορυφή ενός από τους λόφους της Πόλης, απολαμβάνοντας ταυτόχρονα μία εξαιρετική θέα του Κεράτιου κόλπου.

Αμέσως έπειτα, επισκεφθήκαμε την Αιγυπτιακή Αγορά. Αναμνηστικά, λουκούμια και εδώδιμα της Ανατολής τιμήθηκαν δεόντως, πολλώ δε μάλλον που βρήκαμε μέσα στην Αγορά και κατάστημα Ρωμιού της Πόλης.

7^η ημέρα: Παρασκευή, 1^η Απριλίου

Εφαρμόζοντας το «από Θεού άρξασθαι», τα βήματά μας, ή μάλλον για να ακριβολογήσουμε, το λεωφορείο, μας οδήγησε στην Παναγία των Βλαχερνών, με το ξακουστό αγίασμα, για την ακολουθία των Χαιρετισμών για την οποία μας είχε μιλήσει ήδη ο Πατριάρχης. «Ο ναός των Βλαχερνών υπήρξε το πιο γνωστό και φημισμένο ιερό της Παναγίας στην Κωνσταντινούπολη» και ήταν ναός στον οποίο εκκλησιαζόταν τακτικά η αυτοκρατορική οικογένεια. Ο πρώτος ναός κτίσθηκε τον 5ο αι. Δύο αιώνες αργότερα είχε 12 πρεσβυτέρους και 18 διακόνους! Το 626, όταν η Κωνσταντινούπολη πολιορκήθηκε από τους Αβάρους, η εικόνα της Παναγίας της Βλαχερνίτισσας λιτανεύθηκε από τον πιστό λαό πάνω στα τείχη της Πόλης και η πολιορκία λύθηκε. Οι κάτοικοι της Βασιλεύουσας, για να ευχαριστήσουν την Παναγία για τη σωτηρία τους, αγρύπνησαν στο ναό, ψάλλοντας τον Ακάθιστο Ύμνο. Από εδώ ξεκίνησε το 843 και η εορτή της Ορθοδοξίας για την αποκατάσταση των εικόνων με τη λήξη της εικονομαχίας.

Σ' αυτόν τον ιστορικό, ιερό χώρο λοιπόν, βρεθήκαμε λίγο μετά τις 8 το πρωί, την ώρα που ξεκινούσε ο Όρθρος τον οποίο ακολούθησε η Προηγιασμένη Θεία Λειτουργία. Την ακολουθία τέλεσε ο π. Βησσαρίων με διάκονο τον π. Γρηγόριο, αμφότεροι κληρικοί της Πατριαρχικής Αυλής.

Και βέβαια, ακόμη μία ευλογία επεφύλασσε η ημέρα για το Σχολείο μας: στο αναλόγιο ανέβηκαν τρεις από τους μαθητές μας και έψαλαν και στις δύο αυτές ακολουθίες.

Γύρω στις 10:00 το εκκλησίασμα πύκνωσε, ήρθε στο ναό η Πρόξενος της Ελλάδας στην Κωνσταντινούπολη και σε λίγο αφίχθη ο Οικουμενικός Πατριάρχης με την ακολουθία του, οι χοροί των ψαλτών του Πατριαρχικού Ναού ανέβηκαν στα αναλόγια και άρχισε η ακολουθία των Γ' Χαιρετισμών. Ζήσαμε την ευλογία να ακούσουμε την Γ' Στάση των Χαιρετισμών από τον ίδιο τον Οικουμενικό Πατριάρχη, στον τόπο που πριν από 1.400 χρόνια είχε ψαλεί ο Ακάθιστος Ύμνος! Μετά το «Δι' ευχών» ο Πατριάρχης μοίρασε το αντίδωρο και από μία εικονίτσα ευλογία σε όλους τους πιστούς.

Μετά το πέρας της ακολουθίας, η εκκλησιαστική επιτροπή του ναού προσκάλεσε τον Παναγιώτατο και το εκκλησίασμα στην αίθουσα εκδηλώσεων, όπου αντηλλάγησαν προσφωνήσεις και προσφέρθηκαν

κεράσματα σε όλους. Εκεί συναντήσαμε και αντιπροσωπεία της Αθωνιάδος Σχολής του Αγίου Όρους υπό τον Διευθυντή της, καθώς και μοναχές από την Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Σερρών, Μοναστήρι, τη ζεστή φιλοξενία τους οποίου θα γνώριζαν τέσσερις ημέρες αργότερα οι καθηγητές και οι μαθητές της Περιβαλλοντικής ομάδας του Σχολείου μας.

Αμέσως μετά, επιβιβαστήκαμε στο λεωφορείο μας το οποίο μας οδήγησε στο σημείο των τειχών απ' όπου κατόρθωσαν να μπουν οι Τούρκοι στην

Κωνσταντινούπολη

το 1453. Ο ανηφορικός δρόμος τον οποίο βαδίζαμε ήταν αυτός από τον οποίο οπισθοχωρούσαν αμυνόμενοι οι μαχητές της Πόλης, μέχρι που έφτασαν στον Ι. Ν. της Παναγίας των Μογγόλων, λίγο πιο πάνω, όπου κλείσθηκαν προσπαθώντας μάταια να αμυνθούν. Και εκεί, μέσα σ' αυτόν τον ταπεινό, σε σύγκριση με άλλα κτίσματα της Κωνσταντινούπολης, ναό, έγινε η μεγάλη σφαγή των υπερασπιστών της Βασιλεύουσας.

Επί τρεις ημέρες το αίμα έρρεε από τον κατηφορικό δρόμο προς τη θάλασσα. Η μαρτυρική αυτή εκκλησία στην οποία προσκυνήσαμε, είναι ο μοναδικός ναός της Πόλης που λειτουργείται αδιαλείπτως από την προ της Αλώσεως εποχή μέχρι και σήμερα. Τον ίδρυσε η Μαρία η Παλαιολογίνα, η οποία όταν πέθανε ο σύζυγός της, διάδοχος των Μογγόλων, επέστρεψε στην Κωνσταντινούπολη, έγινε μοναχή και μόνασε σ' αυτόν το χώρο. Μετά την Άλωση, ο Μωάμεθ ο Πορθητής τον

χάρισε στον Έλληνα μηχανικό Χριστόδουλο, εις ένδειξιν ευαρέσκειας και έτσι παρέμεινε ορθόδοξος μέχρι και σήμερα.

Κάτω από την Παναγία των Μογγόλων βρίσκεται η Μεγάλη του Γένους Σχολή, την οποία ίδρυσε ο Πατριάρχης Γεννάδιος Σχολάριος μετά την Άλωση. Την επισκεφθήκαμε, και μάλιστα σε ώρα μαθήματος. Ο Ξεναγός μας «εμνήσθη ημερών αρχαίων», εφόσον είναι απόφοιτός της. Θαυμάσαμε το επιβλητικό κόκκινο κτίριο, έργο του αρχιτέκτονα Κωνσταντίνου Δημάδη το 1881 με 1883, καθώς και την ωραιότατη αίθουσα τελετών της Σχολής και ακούσαμε πολλά και ενδιαφέροντα για την ιστορία της, η οποία είναι συνυφασμένη με τους τελευταίους αιώνες της ιστορίας των Ελλήνων της Πόλης, το μεγαλείο τους, τα επιτεύγματά τους, αλλά και τα βάσανά τους και τις οδυνηρές καταπιέσεις που έχουν υποστεί. Αποτελεί σύμβολο της χρυσής εποχής του ελληνισμού της Πόλης.

Και αφού, σαν σχολείο που είμαστε, κλείσαμε την περιήγησή μας στην Κωνσταντινούπολη επισκεπτόμενοι ένα σχολείο (και τι σχολείο!), είδαμε ότι πλησίαζε η ώρα της αναχώρησης. Ο Ξεναγός μας οδήγησε για το αποχαιρετιστήριο γεύμα σε εστιατόριο που στεγάζεται στο εξοχικό της περίφημης Λωξάντρας. Ομολογούμε ότι τα εδέσματα ήταν ανάλογα προς τη φήμη για τις μαγειρικές ικανότητες της Λωξάντρας!

Και επειδή όλα τα ωραία έχουν ένα τέλος, πήραμε την άγουσα για το αεροδρόμιο. Αποχαιρέτισαμε τον Ξεναγό μας που τόσα είδαμε κοντά του αυτές τις επτά ημέρες, τα παιδιά ψώνισαν δωράκια για τους συμμαθητές τους που δεν πήραν μέρος στην εκδρομή και επιβιβασθήκαμε στο αεροπλάνο για το ταξίδι της επιστροφής. **Το δε όνομα του αεροπλάνου μας; «Αγία Σοφία»! Με Παναγία Σουμελά ξεκινήσαμε, με Αγία Σοφία τελειώσαμε!** Και για τι αεροπλάνο μιλάμε; Οι μαθητές μας στάθηκαν τυχεροί και σε αυτό! Ταξίδεψαν με αεροσκάφος από εκείνα που εκτελούν πτήσεις υπερατλαντικές: χαρακτηριστικά μεγαλύτερο και με

περισσότερες ανέσεις από τα άλλα δύο με τα οποία πετάξαμε την πρώτη ημέρα της εκδρομής μας.

Μετά από ταξίδι μιας ώρας, προσγειωθήκαμε στο «Ελευθέριος Βενιζέλος», όπου μας περίμενε το λεωφορείο του πρακτορείου μας για το τελευταίο μέρος του ταξιδιού μας: Αθήνα – Λαμία.

Ό, τι και να πούμε, όσα και να πούμε, οι γνώσεις, οι συγκινήσεις και οι εμπειρίες που αποκομίσαμε από την εκδρομή μας, δεν μπορούν εύκολα να περιγραφούν. Ήταν η εκδρομή μας πραγματικά εκπαιδευτική και προσκυνηματική! Και ήταν ένα «θαύμα» η πραγματοποίησή της σε μία εποχή με τόσες δυσκολίες οικονομικές και τόσες συγκυρίες αρνητικές. Ο Άγιος Νεκτάριος, ο Άγιος Στυλιανός και η Αγία Αικατερίνη, προστάτες άγιοι της Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης και του Σχολείου μας, ο Άγιος Γεώργιος Καρσλίδης, καύχημα των Ποντίων, στου οποίου το Μοναστήρι στη Δράμα προσκύνησαν μαθητές του Σχολείου μας προ τριετίας, μας είχαν υπό τη σκέπη τους και ευχόμαστε να σκέπουν πάντοτε το σχολείο μας και να το προστατεύουν από κάθε επιβουλή. Ευχόμαστε, το Εκκλησιαστικό Σχολείο Λαμίας να πραγματοποιεί ανάλογες εκπαιδευτικές –προσκυνηματικές επισκέψεις, συμβάλλοντας και με αυτόν τον τρόπο στην καλλιέργεια των μαθητών του και στη διατήρηση της ιστορικής μας μνήμης.

Ευχαριστούμε από καρδιάς όλους όσοι μας στήριξαν στην προσπάθειά μας αυτή. Είμαστε βέβαιοι ότι ο Θεός θα τους ανταποδώσει πολλαπλασίονα!

Λαμία 26 Απριλίου 2016

Μεγάλη Τρίτη

ιερομόναχος Βασιλέως επισκόπου Αμασειας